

**ІНСТИТУТ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ**

**Силабус навчальної дисципліни
«НАУКОВІ ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ
ТА НАУКОМЕТРІЯ»**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічна науки
Спеціалізація: Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Викладачі	Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий), PhD	
 <p>Іванова Світлана Миколаївна кандидат педагогічних наук, завідувач відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем Інституту цифровізації освіти НАПН України iv69svetlana@gmail.com</p> <p>Лупаренко Лілія Анатоліївна кандидат педагогічних наук, завідувач відділу цифрової трансформації НАПН України Інституту цифровізації освіти НАПН України lisoln1@gmail.com</p>	Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки	
	Мова викладання	Українська	
	Рік підготовки	2-й	
	Семестр	3-й, 4-й	
	Форма навчання	Денна/заочна	
	Обсяг	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
		<i>Кількість кредитів</i>	
		2	2
		<i>Загальна кількість годин</i>	
		60	60
		<i>Лекції</i>	
		4 год	4 год
		<i>Практичні заняття</i>	
	6 год	6 год	
<i>Лабораторні заняття</i>			
-	-		
<i>Самостійна робота</i>			
50 год	50 год		
Вид контролю	Залік		
Мета навчальної дисципліни	Формування в аспірантів компетентностей з наукових основ інформатизації освіти та їх реалізації у науково-освітній та науково-дослідницькій діяльності. Мета досягається через розвиток цифрової компетентності з використання сервісів наукових електронних бібліотек, реферативних та наукометричних баз даних для застосування їх у професійній діяльності, зокрема ефективного проведення власних наукових досліджень та презентування їх результатів.		

<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знати основні теоретичні відомості щодо інфраструктури та сервісів наукової електронної бібліотеки для пошуку, оприлюднення та розповсюдження результатів наукових досліджень; - знати основні завдання статистики наукової електронної бібліотеки та вимоги до формування достовірних статистичних звітів; - знати теоретичні та організаційні основи наукометрії та функціонування міжнародних і вітчизняних наукометричних та реферативних баз даних. <p>Компетентності здобувачів виявляються у їх здатності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати реєстраційні, навігаційні, пошукові сервіси наукових електронних бібліотек; - вносити власні ресурси до сховища та користуватися статистичними сервісами електронної бібліотеки; - створювати та підтримувати авторські профілі в міжнародних реєстрах учених ORCID та Publons; - використовувати інструментарій для відстеження цитованості статей, опублікованих у наукових виданнях; - здійснювати розширений пошук наукових публікацій за темою власних досліджень у міжнародних наукометричних та реферативних базах даних; - створювати власні колекції і підбірки ресурсів у базах даних Scopus та Web of Science.
<p>Програмні результати навчання (згідно з освітньо-науковою програмою)</p>	<p>ПРН6. Організовувати і здійснювати ефективну комунікацію та взаємодію з вітчизняною і закордонною науковою спільнотою.</p> <p>ПРН7. Професійно спілкуватися та здійснювати науковий пошук іноземною мовою (відповідно до специфіки спеціальності та спеціалізації).</p> <p>ПРН9. Дотримуватися етичних норм та принципів академічної доброчесності у професійній та науковій діяльності.</p> <p>ПРН11. Організовувати власну дослідницько-пошукову діяльність та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів.</p> <p>ПРН15. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології для ефективної наукової комунікації та вдосконалення власної медіаграмотності.</p>
<p>Тематичний план навчальної дисципліни</p>	<p>Змістовий модуль 1. Наукові електронні бібліотечні системи</p> <p>Тема 1. Мета, завдання та функціональні можливості сучасних електронних бібліотек.</p> <p>Тема 2. Сервіси наукових електронних бібліотек.</p> <p>Тема 3. Опис депозиту та внесення ресурсу до сховища електронної бібліотеки.</p> <p>Тема 4. Статистика електронних бібліотек. Комбіновані статистичні звіти.</p> <p>Тема 5. Імпорт та експорт ресурсів між електронними бібліотеками</p> <p>Тема 6. Відкриті системи ідентифікування дослідників та наукових публікацій.</p> <p>Змістовий модуль 2. Наукометрія</p> <p>Тема 1. Провідні світові наукометричні та реферативні бази даних. Основні наукометричні показники.</p> <p>Тема 2. Принципи роботи з наукометричною базою даних Web of</p>

	<p>Science: розширений пошук, створення колекцій, інструменти аналітики.</p> <p>Тема 3. Принципи роботи з наукометричною базою даних Scopus: розширений пошук, створення колекцій, інструменти аналітики.</p> <p>Тема 4. Принципи функціонування баз даних Google Scholar, OUCI, ScienceDirect, DOAJ, ERIH PLUS.</p>
Методи навчання	<p>Методи організації навчально-пізнавальної діяльності: розповідь, бесіда, пояснювально-ілюстративний, проблемний, «кейс-метод», самостійна робота, демонстрування, обговорення, виконання індивідуальних завдань.</p> <p>Методи стимулювання та мотивації: формування пізнавального інтересу, дискусія, створення ситуації успіху в навчанні, аналіз конкретних ситуацій.</p>
Методи контролю	<p>Для ефективної перевірки рівня сформованості в аспіранта компетентностей з навчальної дисципліни застосовується комплекс методів: усне опитування, письмовий контроль, захист індивідуальних практичних завдань, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.</p> <p>Підсумковий контроль успішності вивчення навчальної дисципліни аспіранта здійснюється у формі диференційованого заліку.</p>

Система оцінювання аспірантів

Вид роботи	Максимальна кількість балів за вид роботи
Змістовий модуль 1	
<p>Практичне заняття № 1. Опис депозиту та внесення ресурсу до сховища електронної бібліотеки. Статистика електронних бібліотек. Комбіновані статистичні звіти.</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>1. Створити персональний профіль користувача в НЕБ на платформі EPrints. Налаштувати сторінку «Управління депозитами» користувача. Зробити опис депозиту та внести ресурс (тези, стаття, інше) до сховища НЕБ.</p>	10 балів
<p>2. Використовуючи статистичні сервіси електронної бібліотеки визначити, яку кількість монографій і тез було внесено за останні 5 років, та скільки їх було завантажено користувачами протягом 5 років, надіславши копію екрану з такими даними.</p>	10 балів
<p>Практичне заняття № 2. Імпорт та експорт ресурсів між електронними бібліотеками.</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>Описати алгоритм експорту визначеного ресурсу за допомогою «EP3XML» між електронними бібліотеками на програмному забезпеченні EPrints</p>	10 балів
<p>Самостійна робота</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>1. Визначте найбільш затребувані в міжнародному науково-освітньому просторі вільнопоширювані платформи для розгортання електронних бібліотечних систем.</p>	4 бали
<p>2. Які сервіси користувачеві надають наукові електронні бібліотеки на відкритому програмному забезпеченні EPrints.</p>	4 бали
<p>3. Описати покроково процедуру внесення електронного ресурсу до електронної бібліотеки на платформі EPrint.</p>	4 бали

4. Визначте основні завдання статистики НЕБ НАПН України, вимоги формування достовірних статистичних звітів НЕБ НАПН України, етапи опрацювання зібраної інформації у статистиці НЕБ.	4 бали
5. Зробити групування списків за вказаним автором інформаційних ресурсів та експортувати їх, вибравши у вікні, що спливає, один із запропонованих форматів (ASCII Citation, BibTeX, METS, RDF та ін). Експортований список, представлений в окремому вікні, записати в окремий файл та надіслати.	4 бали
6. Створити або надати відомості про раніше створений власний ORCID-профіль. Має бути вказана приналежність особи до певного закладу вищої освіти або наукової установи. При створенні профілю в налаштуваннях конфіденційності вказати максимально можливий рівень публічного перегляду власних відомостей. За результатами виконання надіслати посилання на створений ідентифікаційний профіль дослідника	4 бали
Всього за модуль	54 бали
Змістовий модуль 2	
Практичне заняття № 3. Принципи роботи з наукометричною базою даних Web of Science: розширений пошук, створення колекцій, інструменти аналітики. Завдання для аспірантів: Робота з Web of Science:	
1. Здійснити простий пошук за полями Автор, Рік, Афіліація та Назва джерела, кількість отриманих результатів записати в дужках	5 балів
2. Здійснити розширений пошук теми власного дисертаційного дослідження, використовуючи логічні оператори та поля Тема, Заголовок публікації, Анотація, Ключові слова, Усі поля.	5 балів
Практичне заняття № 4. Принципи роботи з наукометричною базою даних Scopus: розширений пошук, створення колекцій, інструменти аналітики. Принципи функціонування баз даних Google Scholar, OUCI, ScienceDirect, DOAJ, ERIH PLUS. Завдання для аспірантів: Робота зі Scopus:	
1. Здійснити простий пошук за полями Автор, Рік, Афіліація та Назва джерела, кількість отриманих результатів записати в дужках	5 балів
2. Здійснити розширений пошук теми власного дисертаційного дослідження, використовуючи логічні оператори та поля Тема, Заголовок публікації, Анотація, Ключові слова, Усі поля.	5 балів
Самостійна робота Завдання для аспірантів:	
1. Визначити наукометричні показники науковців (індекс Гірша) та фахових видань (імпаکت-фактор) своєї установи.	4 бали
2. Створити підбірку відібраних статей у БД Web of Science, застосувати інструменти аналітики та налаштувати оповіщення про оновлення.	4 бали
3. Створити підбірку відібраних статей у БД Scopus, застосувати інструменти аналітики та налаштувати оповіщення про оновлення.	4 бали
4. Здійснити пошук матеріалів з теми власного дисертаційного дослідження у базах даних Google Scholar, OUCI, ScienceDirect, DOAJ, ERIH PLUS. Відповіді записати у файл формату Word із обов'язковим зазначенням посилання на джерело або гіперпосиланням у мережі Інтернет.	4 бали
Всього за модуль	36 балів
Залік	10 балів

Всього	100 балів	
<p>Сумарний результат у балах складає: 60 і більше балів – зараховано 59 і менше балів – не зараховано</p>		
Політика навчальної дисципліни	Академічна доброчесність	Аспірантам надається тимчасовий доступ до ресурсу Unicheck для перевірки підготовлених у ході навчання статей на наявність неправомірних текстових запозичень.
	Пропуски занять	Пакет навчальних матеріалів надсилається слухачам. Аспірант, що пропустив заняття, повинен виконати всі практичні завдання та відповіді на питання вхідної та фінальної анкет. Результати необхідно надіслати викладачу на перевірку протягом тижня.
	Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Якщо виконані завдання надіслані викладачу пізніше встановленого терміну, знімаються бали з розрахунку 2 бали за 1 прострочений тиждень.
	Додаткові бали	Додаткові бали нараховуються за самостійну роботу.
	Дотримання правил безпеки	Аспірант повинен дотримуватися правил безпеки при користуванні технічними засобами навчання; правил безпеки в мережі Інтернет.
Інформаційно-методичне та матеріально-технічне забезпечення	Інформаційно-методичне забезпечення викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на інформаційно-комунікаційних технологіях (комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка SMART Board). На заняттях і на самостійній роботі використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ресурси Електронної бібліотеки НАПН України, джерела Інтернет, інформаційно-методичні матеріали Інституту цифровізації освіти НАПН України.	
Рекомендована література Базова Монографії 1. Лупаренко Л. А. Теорія і досвід використання електронних відкритих журнальних систем : монографія. Київ : Компринт, 2019. 195 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/720375/ Посібники та методичні рекомендації 2. Інформаційно-аналітична підтримка педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу : посібник / Іванова С. М. та ін.. Київ : Компринт, 2019. 208 с. URL: https://core.ac.uk/download/pdf/287724423.pdf 3. Лупаренко Л. А. Електронні відкриті журнальні системи в науково-педагогічних дослідженнях : навчально-методичний посібник. Київ : Компринт, 2019. 311 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/717033/ 4. Новицька Т. Л., Іванова С. М. Рекомендації для користувачів щодо внесення інформаційних ресурсів до Електронної бібліотеки НАПН України. Київ : ІТЗН НАПН України, 2017. 14 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/708197/ 5. Новицька Т. Л. Використання статистичного модуля IRStats2 : методичні рекомендації /		

за наук. ред. С. М. Іванової. Київ : ІТЗН НАПН України, 2016. 35 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705245/>

Статті

6. Лупаренко Л. А. Добір електронних відкритих журнальних систем для наукових видань з освітніх досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 60. № 4. С. 324-343. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1835>.
7. Лупаренко Л. А. Критерії та показники ефективності застосування електронних відкритих журнальних систем у науково-педагогічних дослідженнях. *Інформаційні технології в освіті*. 2018. Т. 34. № 1. С. 89-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2018_1_9
8. Спірін О. М., Лупаренко Л. А., Новицький О. В. Процедура впровадження електронного наукового журналу з використанням програмної платформи Open Journal Systems, *Інформаційні технології в освіті*. 2017. Т. 32. № 3. С. 40-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2017_3_5
9. Спірін О. М., Лупаренко Л. А. Досвід використання програмної платформи Open Journal Systems для інформаційної підтримки науково-освітньої діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 61. № 5. С. 196-218. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1910>.
10. Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В., Лупаренко Л. А. Використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 55. №5. С. 136-174. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1501>.
11. Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. Загальні підходи до використання відкритих електронних науково-освітніх систем у науково-дослідній діяльності. *Наукова молодь-2018* : зб. матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, м. Київ, 16 лист. 2018 р. Київ : ІТЗН НАПН України, 2018. URL: http://conf.iitlt.gov.ua/Conference.php?h_id=16
12. Luparenko L. The Use of Electronic Open Journal Systems in Scientific and Pedagogic Research : Results of Experiment, Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. 2020. Vol. 2. P. 1113-1128. (Scopus) URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2732/20201113.pdf>

Додаткова

13. Електронна бібліотека України. Наука і освіта. URL: <https://uateka.com/uk/article/science>
14. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/resursi-ifondi/elektronni-resursy/>
15. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
16. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <https://library.ukma.edu.ua/>

Інформаційні ресурси

1. <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>
3. <http://www.nbuviap.gov.ua/bpnu/>
4. <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
5. <https://library.ukma.edu.ua/>
6. <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/resursi-ifondi/elektronni-resursy/>
7. eprints.zu.edu.ua
8. <https://scholar.google.com.ua>
9. <https://orcid.org/>
10. <https://publons.com/about/home>
11. <http://www.scopus.com>
12. <https://unichack.com/uk-ua>
13. <https://www.etxt.ru/antiplagiat/>

14. <https://translit.cc/>
15. <http://translit.net>
16. <http://www.slovnyk.ua/services/translit.php>
17. <http://ukrlit.org/transliteratsiia>
18. <http://translit.kh.ua>
19. <https://vak.in.ua/>
20. <https://www.citethisforme.com/>
21. <http://www.bibme.org>
22. <http://www.citefast.com>
23. <http://www.citationmachine.net>
24. <http://www.easybib.com>
25. [Zotero \(http://www.zotero.org\)](http://www.zotero.org)

Навчальні е-курси за тематикою навчальної дисципліни

Наукова комунікація в цифрову епоху:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about

Advanced Writing:

<https://ru.coursera.org/learn/advanced-writing>

Писательское мастерство в научной сфере:

<https://ru.coursera.org/learn/sciwrite>

How to Write and Publish a Scientific Paper (Project-Centered Course):

<https://ru.coursera.org/learn/how-to-write-a-scientific-paper>

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Наукові електронні бібліотеки та наукометрія», затвердженої на засіданні вченої ради ІТЗН НАПН України (протокол № 8 від 30.08.2021 р.), затвердженої зі змінами на засіданні вченої ради Інституту цифровізації освіти НАПН України (протокол № 3 від 02.02.2022 р.).